НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № 51-554-04-248
Дата: 14 / 07 2025 г.
16.39

ЧРЕЗ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
Г-ЖА НАТАЛИЯ КИСЕЛОВА

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОМИСИЯТА ПО
ОБРАЗОВАНИЕТО И
НАУКАТА
ПРОФ. АНДРЕЙ ЧОРБАНОВ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 79, ал. 1 от ПОДНС внасяме предложение за изменения и допълнения на приетия на Законопроект за изменение и допълнение на Закона за висшето образование № 51-554-01-122, приет на първо гласуване на 09.07.2025г., както следва:

1. В § 1 чл. 95, ал. 4 се изменя:

„(4) Размерът на таксите за обучението по чл. 21, ал. 2 и 3 и по чл. 9, ал. 3, т. 6, буква „б“ не може да бъде по-нисък от 60 на сто от средствата за издръжка на обучението, определени по чл. 91, ал. 2, т. 1 и 3 и добавения размер на таксата по ал. 2 за съответното професионално направление или специалност от регулираните професии, **като за целия срок на обучение на студента за съответната образователно-квалификационна степен този размер не може да се увеличава общо с повече от 20 на сто спрямо определения през първата година от обучението, независимо от получения размер на таксата по посочения по-горе ред.** Размерът на таксите за обучение по чл. 21, ал. 5 не може да бъде по-нисък от 70 на сто от средствата за издръжка на обучението, определени по чл. 91, ал. 3, т. 1 и 3.“

2. Създават се преходни и заключителни разпоредби с параграф единствен:

„§... Размерът на таксите за обучение за учебната година 2025 – 2026 във висшите училища се определят по реда на този закон. В случай на надвнесени такси висшите училища ги приспадат от следващи дължими плащания от студенти или докторанти или ги възстановяват по определен от тях ред.“

Мотиви:

Прекомерното увеличение на таксите за обучение има значителни негативни последици за достъпа до висше образование. Във всички съвременни развити държави предоставянето на висше образование се разглежда като социално благо, а не като услуга, предоставена срещу заплащане с цел печалба на висшето училище.

По-високите такси ограничат достъпа до висше образование за студентите с по-ниски доходи или тези, които разчитат на заеми и стипендии за обучението си. Това води до социално неравенство и намаляване на разнообразието от социални групи във висшите училища. Висшето образование е ключов фактор за социалната мобилност. Ако таксите станат твърде високи, това ще ограничи възможностите за хора от по-ниските социални слоеве да подобрят своето положение.

Студентите в платена форма на обучение имат и редица други разходи, подобно на студентите, чиито обучение е финансирано от държавата, като учебници, настаняване в общежитие или квартира и лични нужди. Допълнително увеличение на таксите в рамките на курса на обучение ще ги постави в още по-голяма финансова несигурност. Финансовата тежест може да увеличи стреса и тревожността сред студентите, което може да повлияе негативно на тяхната академична ефективност и психично здраве.

Увеличените в твърде голяма степен такси през втората, третата или четвъртата година от обучението могат да поставят студентите пред избора да прекъснат обучението си или да търсят допълнително финансиране нерядко чрез по-големи студентски заеми, което може да затрудни финансовото състояние на завършилите след дипломирането им и да ограничи техните възможности за кариерно развитие и личностно благополучие.

От гледна точка на висшите училища прекалено високите такси могат да доведат до фокусиране върху печалбата вместо върху качеството на образованието. Университетите може да започнат да предлагат повече платени програми и услуги, което може да намали академичната стойност на образованието.

Не на последно място, България трябва да остане конкурентоспособна на международния пазар на висше образование. Привличането и задържането на талантливи студенти зависи от достъпността на образованието. Прекомерното увеличение на таксите може да направи страната по-малко привлекателна за студенти, които искат да учат в България.

Инвестицията във висше образование носи дългосрочни ползи както за индивидите, така и за обществото като цяло. Образованите граждани са по-продуктивни, иновативни и ангажирани в обществения живот. Поддържането на разумни такси подпомага устойчивото развитие на образователната система. Умереното увеличение на таксите за обучение може да бъде необходимо за финансиране на качествено образование, но прекомерното увеличение може да има

сериозни негативни последици. Затова е важно да се намери баланс, който да гарантира достъпността, предвидимостта и качеството на висшето образование.

ВНОСИТЕЛИ:

Николай Денков

Татяна Султанова

Елисавета Белобрадова